

Nyckelbiotoper

En bit av vår mest värdefulla natur

En nyckelbiotop är ett område med en speciell naturtyp som har stor betydelse för skogens flora och fauna. Den utgör en livsmiljö för rödlistade arter. Många nyckelbiotoper känns lätt igen på att det är gott om olika nyckelelement såsom gamla träd, död ved, hamlade träd, mossklädda stenblock och bergväggar. Andra nyckelbiotoper kan vara mindre tydliga, men kan utmärka sig genom stor förekomst av speciella arter som påvisar höga naturvärden, så kallade signalarter.

Gamla träd, mossbeklädda stenblock...

Inventering av skogslandskapet

Skogsstyrelsen har sedan 1990 haft regeringens uppdrag att inventera nyckelbiotoper på privat mark. Inventeringar har gjorts för att få bättre kunskap om var i skogslandskapet det finns biologiskt särskilt värdefulla områden. Drygt femtio olika typer av nyckelbiotoper har definierats. Idag finns det nyckelbiotoper som motsvarar ca 1 procent av den svenska skogsmarken. De flesta är små, hälften är mindre än 1,5 hektar.

Många nyckelbiotoper är fortfarande okända och upptäcks efter hand. Skogsstyrelsen fortsätter därför kontinuerligt att registrera nyupptäckta nyckelbiotoper.

Värdefullt område: Gransumpskog.

...sällsynta och hotade arter. På bilden kragjordstjärna.

Värdefullt område: Bäckravín.

Information och rådgivning

Noteringarna från inventeringen samlas i en databas hos Skogsstyrelsen. Alla berörda markägare blir sedan informerade och får erbjudande om rådgivning om sin nyckelbiotop. På Skogsstyrelsens webbsida "Skogens pärlor" kan du se var nyckelbiotoperna finns.

Skyddet av nyckelbiotoperna

Det finns inget generellt skydd för nyckelbiotoper. I områden med höga naturvärden är man dock alltid skyldig att följa allmänna hänsynsregler i miljöbalken och skogsvårdslagen. Markägare har också en skyldighet att samråda med Skogsstyrelsen innan man påbörjar en skogsbruksåtgärd som kan komma att väsentligt förändra naturmiljön.

Nyckelbiotoper kan bevaras på flera sätt. Små nyckelbiotoper lämnas som miljöhänsyn vid avverkning i enlighet med 30 § skogsvårdslagen. Många nyckelbiotoper är frivilligt avsatta områden som markägare själva valt att undanta från skogsbruk. En nyckelbiotop kan också få ett formellt skydd, genom att en myndighet skyddar området med stöd av 7 kapitlet i miljöbalken. Oftast handlar det då om ett beslutat biotopskyddsområde eller naturreservat. Vid formellt skydd av nyckelbiotoper är markägaren normalt berättigad till ersättning. För de nyckelbiotoper som gynnas av naturvårdande skötsel har Skogsstyrelsen möjlighet att ge ett ekonomiskt stöd. Markägaren ansöker då om ett så kallat NOKÅS-bidrag.

Värdefullt område: Hassellund.

Skyddet av nyckelbiotoperna

Lagstiftning som reglerar skydd och bevarande av skogens miljöer och arter finns framförallt i miljöbalken, skogsvårdslagen och kulturminneslagen. Större områden med höga naturvärden kan skyddas som nationalparker eller naturreservat. Mindre områden skyddas framförallt genom naturvårdsavtal eller som biotopskyddsområde.

Frivillig avsättning kallas ett område som en markägare väljer att skydda på eget initiativ, utan att få ersättning från staten.

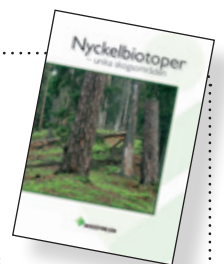
För mer information Nyckelbiotoper

– unika skogsområden

Broschyren beskriver inventeringen, hur den biologiska mångfalden utarmats i skogslandskapet och hur nyckelbiotoperna kan bevaras genom olika skyddsformer, avtal och frivilliga avsättningar.

16 sid.

www.skogsstyrelsen.se/bocker

Kontakta Skogsstyrelsen för mer information. Se även hemsidan www.skogsstyrelsen.se

© Skogsstyrelsen, 2009

All faktainnehåll i informationsbladet överensstämmer med Skogsstyrelsens folder *Nyckelbiotoper*.

Best. nr: 1005

Redaktör: Rojne Andersson

Foto: Johan Nitare